

Web Of Science (WoS) Veri Tabanına Göre “Türk Dilleri” Üzerine Yapılan Çalışmalarla İlgili Bibliyometrik Bir Değerlendirme

A Bibliometric Evaluation Of Studies on “Turkish Languages” According To Web Of Science (WoS) Database

Salih Mehmet ARÇIN*

* Dr. Öğr. Üyesi, Denizli - Türkiye

Orcid Id: 0000-0002-9337-0611

Sorumlu Yazar / Corresponding Author

Salih Mehmet Arçin
Pamukkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Denizli Türkiye

E-posta / E-mail:
saliharcin@gmail.com

Geliş Tarihi / Recived Date:
31 Ocak 2023

Kabul Tarihi / Accepted Date:
27 Şubat 2023

Araştırma Makalesi / Research Article

Atıf / Citation:

Salih Mehmet Arçin, “Web Of Science (WoS) Veri Tabanına Göre “Türk Dilleri” Üzerine Yapılan Çalışmalarla İlgili Bibliyometrik Bir Değerlendirme”, *Türk Dünyası Araştırmaları*, Cilt 133, Sayı 262, İstanbul 2023, s. 29-48.

doi: 10.55773/tda.1205550

Bu makale Creative Commons BY-NC-SA 2.0 tarafından lisanslanmıştır. / This article is licensed under a Creative Commons BY-NC-SA 2.0.

Öz

Bu çalışmanın amacı, Web of Science (WoS) veri tabanında “Türk dilleri” üzerine yapılan akademik yayınların bibliyometrik değişkeler açısından tetkik edilmesidir. Araştırmada, nitel bir yöntem kullanılmıştır. Çalışmanın verileri, Clarivate Analytics şirketine ait Web of Science (WoS) veri tabanından çekilmiştir. Tespit edilen veriler, R Studio’nun Biblioshiny paketi aracılığıyla analiz edilmiş ve görselleştirilmiştir. Sonuç olarak 1980-2022 zaman evresinde yayımlanmış 50 çalışma değerlendirilmiştir. Bu yayınların 38’inin makale, 6’sının kitap bölümü, 1’inin editöryal çalışma ve 5’inin de bildiri olduğu belirlenmiştir. Söz konusu yayınların 59 araştırmacı tarafından üretildiği ve bu yazarlardan 26’sının tek yazarlı olarak çalışmalarını yayımladığı, 29’unun çalışmalarını çok yazarlı olarak hazırladığı tanıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Dilleri, Bibliyometrik Analiz, Web Of Science (WoS) Veri Tabanı.

Abstract

The aim of this study is to examine the academic publications on “Turkish languages” in the Web of Science (WoS) database in terms of bibliometric variables. A qualitative method was used in the research. The data of the study was drawn from the Web of Science (WoS) database of the Clarivate Analytics company. Detected data was analyzed and visualized through R Studio’s Biblioshiny package. As a result, 50 studies published in the 1980-2022 time phase were evaluated. It was determined that 38 of these publications were articles, 6 were book chapters, 1 were editorial work and 5 were papers. It has been witnessed that the publications in question were produced by 59 researchers, 26 of these authors published their studies as a single author, and 29 of them prepared their studies with multiple authors.

Keywords: Turkic Languages, Bibliometric Analysis, Web Of Science (WoS) Database.

Giriş

Araştırmaların tanımlanması, değerlendirilmesi ve izlenmesi için nicel bir yaklaşım kullanan bibliyometrik yöntemler sistematik, şeffaf ve yeniden üretilebilir bir inceleme süreci sunmalarından dolayı bilimsel çalışmaların kalitesini artırma potansiyeline sahiptir.¹ Birçok alanda (eğitim bilimleri, turizm, kamu yönetimi, işletme vd.) bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak bilimsel gelişime katkı sunacak bulgular elde edildiği bilinen bir gerçek olmakla birlikte bugüne kadar Türk dilleri alanında bu konuda yapılan bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Araştırma alanı olan Türk dilleri üzerine yapılan çalışmaların geçmişten günümüze görünümünü ortaya koymak ve alanın gelişimini ve dönüşümünü görebilmek adına bu tarz bir incelemenin yapılması yararlı olacaktır. Bu önemden hareketle Türk dilleri üzerine yapılan çalışmaların 1980-2022 zaman evresinde özelliklerini ortaya konulması bu çalışmada amaçlanmıştır. Bu doğrultuda bilim dünyasında etki değeri (impact factor) yüksek bilimsel yayınları kapsayan Clarivate Analytics şirketine ait Web of Science (WoS) veri tabanındaki yayınlar “*Turkic languages* (Türk dilleri)” anahtar kelimesiyle taranmış, bahse konu tarama sonucundaki bulgular bibliyometrik analiz yöntemi ile incelenmiştir.

Kavramsal Çerçeve

Türk dilleri çok geniş bir coğrafyada birçok koldan oluşan ve kollarının benzerlikleri ve ayırt edici farklılıkları bulunan bir dil ailesidir. Bilindiği gibi Türk dilleri bölgesel genişleme açısından dünyanın en büyük dil ailelerinden biridir.² Söz konusu genişliğin Türkçe konuşan dünyanın adlandırılmasında farklı saiklerin de etkisiyle özellikle bilimsel çalışmalarda terminolojik olarak farklılıklar bulunduğu bilinmektedir. Türk dilleri terimi yerli yayınlarda *Türkçe*, *Türk dilleri*, *Türk lehçeleri*, *Türk şiveleri*, *Türk yazı dilleri* vd. biçiminde; yabancı yayınlarda da (sadece İngilizce olanlar) *Turkish*, *Turkic*, *Turkic languages* vd. olarak görülmektedir.

Çalışmada, bu terminolojik farklılık söz konusu edilmeden Web of Science (WoS) veri tabanında “*Turkic languages* (Türk dilleri)” üzerine yapılan akademik yayınların bibliyometrik değişkeler açısından tetkik edilmesi gerçekleştirilecektir. Türk dilleri üzerine yapılan yayınların alanyazındaki hâlihazırdaki durumunu belirlemek, söz konusu terimle ilgili çalışmaların yoğunluğunu ve dikkat çekenlerini görmek açısından bibliyometrik bir analiz gerçekleştirilmesinin yararlı olacağı değerlendirilmektedir. Bununla birlikte Türk dilleri alanında gerçekleştirilen çalışmaların çeşitliliği ve bu çeşitliliğin konu, yıl, kurumlar, anahtar kelimeler, yazarlar, atıflar vb. değişkeler açısından sayısal analizi Türk dili çalışmalarının yapısını ve geçmişten günümüze görünümünü gösterecektir.

¹ I. Zupic, T. Čater, “Bibliometric methods in management and organization”, *Organizational Research Methods*, 18(3), 2015, pp. 429-472.

² Lars Johanson, *Turkic (Cambridge Language Surveys)*, Cambridge University Press, Cambridge, 2021, p. 16.

Yöntem

Bu çalışmada bibliyometrik analiz yöntemi uygulanmıştır. Zupic ve Čater'e göre bibliyometrik yöntemler, araştırmacıların bulgularını, görüşlerini alıntı, işbirliği ve yazı yoluyla ifade eden alanda çalışan diğer bilim adamları tarafından üretilen toplu bibliyografik verilere dayandırmalarına olanak tanımaktadır.³

Derek J. de Solla Price 1965'te bilimi, bilimin bilimsel yöntemlerini kullanarak incelemeyi öneren ilk kişi olarak dikkat çekmektedir.⁴ Price'nin ortaya attığı bu öneri gittikçe geliştirilerek bugün bilimsel alanyazını analiz etmede farklı kullanım parametreleriyle görülmektedir. Özet olarak bibliyometrik yöntemler; bilimsel alanların yapısal görüntülerini oluşturmak için yayın veritabanlarından bibliyografik verileri kullanmakta,⁵ bilimsel alanyazının değerlendirilmesine bir ölçüde nesnellik getirmektedir.⁶ Bilimsel bir araştırma alanının entelektüel yapısını analiz etmek için⁷ kullanılmakta ve araştırma alanının gelişimini sergilemesi adına faydalı olmaktadır.

Zupic ve Čater'in tasarımına göre bibliyometrik yöntemler iki ana kullanıma sahiptir: performans analizi ve bilimsel haritalama.⁸ Performans analizi, kişi ve kurumların araştırma ve yayın performansını değerlendirmeyi amaçlamaktayken bilimsel haritalama ise bilimsel alanların yapısını ve dinamiklerini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bibliyometrik yöntemler, alanyazının öznel değerlendirmesine niceliksel bir titizlik katmaktadır.⁹

Çalışma, Science Citation Index Expanded (SCIE) ve Social Sciences Citation Index (SSCI) kapsamındaki Web of Science (WoS) veri tabanındaki yer alan yayınlar ile sınırlıdır. Söz konusu veri tabanı üzerinde filtreleme yapılarak kaynak tarama 14 Ocak 2023 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Filtreleme olarak 1980-2022 zaman evresi seçilmiş ve “*Turkic languages* (Türk dilleri)” anahtar sözcüğü ile arama yapılmıştır. Söz konusu anahtar kelime, kapsamlı bir analiz olması için Web of Science (WoS) veri tabanında tüm alanlara dayalı olarak sorgulanmış, ancak arama sonuçları sadece “Atıf Konularına Göre İnceleme MESO”su kalacak şekilde Dil ve Dilbilim (Language & Linguistics) başlıkları

³ I. Zupic, T. Čater, “Bibliometric methods in management and organization”, *Organizational Research Methods*, 18(3), 2015, pp. 429-472.

⁴ K. Boyack, R. Klavans, K. Börner, “Mapping the backbone of science”, *Scientometrics* 64, 2005, p. 351.

⁵ I. Zupic, T. Čater, “Bibliometric methods in management and organization”, *Organizational Research Methods*, 18(3), 2015, pp. 429-472.

⁶ E. Garfield, “Citation indexes for science: A new dimension in documentation through association of ideas”, *Science*, 122 1955, pp. 108-111.

⁷ M. J. Cobo, A. G. López-Herrera, E. Herrera-Viedma, F. Herrera, “Science mapping software tools: Review, analysis, and cooperative study among tools”, *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 62, 2011, pp. 1382-1402.

⁸ M. J. Cobo, A. G. López-Herrera, E. Herrera-Viedma, F. Herrera, “An approach for detecting, quantifying, and visualizing the evolution of a research field: A practical application to the Fuzzy Sets Theory field”, *Journal of Informetrics*, 5 (1), 2011, pp. 146-166.

⁹ I. Zupic, T. Čater, “Bibliometric methods in management and organization”, *Organizational Research Methods*, 18(3), 2015, pp. 429-472.

adı altında filtrelenerek incelenmiştir. Tespit edilen veriler, R Studio'nun Biblioshiny paketi aracılığıyla analiz edilmiş ve görselleştirilmiştir.¹⁰

Çalışmada, Türk dilleri üzerine yapılan akademik çalışmaların bibliyometrik analizini yapmak, tespit edilen verilerle Türk dilleri alanına fayda sağlamak ve bahse konu alanda çalışan araştırmacılar için geçmişten günümüze alanla ilgili gelişmeleri sunmak ve gelecekte yapılacak çalışmalara bakış açısı kazandırmak amaçlanmaktadır.

Bu doğrultuda çalışmada aşağıda yer verilen şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Türk dilleri üzerine yapılan akademik yayınların yıllara göre sayısal dağılımı nasıldır?

2. Türk dilleri üzerine yapılan akademik çalışmalarda yayın üretiminde en güçlü ülkeler hangileridir?

3. Türk dilleri konusu ile ilgili alanda en çok yayın yapan yazarlar kimlerdir?

4. Türk dilleri konusu ile ilgili yayınların yazarlık (tek veya çok yazarlık) durumları nelerdir?

5. Türk dilleri konusu ile ilgili yayınlarda en çok kullanılan anahtar kelimeler nelerdir?

6. Türk dilleri alanındaki çalışma konuları yıllar içerisinde nasıl bir trend izlemiştir?

7. Türk dilleri üzerine yapılan akademik yayınların yayın türü dağılımı nasıldır?

8. Türk dilleri üzerine yapılan akademik araştırmalarda popüler olan dergiler hangileridir?

9. Türk dilleri üzerine yapılan akademik yayınların almış olduğu atf sayıları nedir?

“Türk dilleri” alanında, alanyazında bibliyometrik analiz çalışması yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu açıdan alanla ilgili böyle bir çalışmanın yapılmamış olması araştırmanın önemini artırmaktadır.

Tespit edilen veriler, R Studio'nun Biblioshiny paketi aracılığıyla, 1980-2022 Zaman Evresine İlişkin Temel Bilgiler; Yazarlar, Anahtar Kelimeler ve Dergiler Arasındaki İlişkinin Üç Alan Grafiği ile (Sankey Diagramı) Gösterimi; Lotka Yasasına Göre Bilimsel Üretkenlik Dağılımı; En İlgili Kaynaklar; Kaynakçalara Göre En Çok Atf Alan Çalışmaların Yayımlandığı Kaynaklar; Konuya Göre En İlgili Yazarlar; Sorumlu Yazar Ülkelerine Göre Yayın Dağılımları; Yayınların Anahtar Kelimelerinde, Başlıklarda ve Özetlerde En Sık Kelimelerin Karşılaştırılması; İlgili Yayınların Yazarların Anahtar Kelimelerine ve Yıllara Göre Trend Topikler; İlgili Yayınların Başlıklarına ve Yıllara Göre Trend Topikler; İlgili Yayınların Özetlerine ve Yıllara Göre Trend Topikler; Anahtar Kelimelere ilişkin

¹⁰ José A. Moral-Muñoz, Enrique Herrera-Viedma, Antonio Santisteban-Espejo, Manuel J. Cobo, “Software tools for conducting bibliometric analysis in science: An up-to-date review”, *Profesional De La Información*, 2020, 29(1), pp. 7; 12; 16.

Kelime Bulutları; Çalışmaların Anahtar Kelimelerine Dayalı Eşdizimlilik Ağı; En Çok Atıf Alan Çalışmalar gibi değişkenlere göre tetkik edilmiştir.

Bulgular

14 Ocak 2023 tarihinde, “*Turkic languages* (Türk dilleri)” anahtar sözcüğüyle Web of Science (WoS) veri tabanında tüm alanlara dayalı olarak sorulanma yapılmış, ancak arama sonuçları sadece “Atıf Konularına Göre İnceleme MESO”su kalacak şekilde Dil ve Dilbilim (Language & Linguistics) başlıkları adı altında filtrelenmiştir.

Söz konusu işlem sonucunda yapılan taramada elde edilen temel bilgiler Tablo 1’de gösterilmiştir. Bu temel bilgilere bakıldığında 1980-2022 zaman evresinde toplam 50 çalışmanın üretildiği görülmektedir. Bu yayınların 38’inin makale, 6’sının kitap bölümü, 1’inin editöryal çalışma ve 5’inin bildiri olduğu tespit edilmiştir. Tablo 1’de sunulan bilimsel yayınlara ilişkin diğer değişkenler tetkik edildiğinde; yıllık ortalama yayın sayısının 8,02 ve yayın başına ortalama alıntı sayısının 3,12 olduğu görülmektedir. Ek olarak söz konusu bilimsel yayınların toplam 59 araştırmacı tarafından yazıldığı tespit edilmiştir. Bu yazarlardan 26’sı tek yazarlı olarak, 29’u da çok yazarlı olarak çalışmalarını yayımlamıştır.

Tablo 1

1980-2022 Zaman Evresine İlişkin Temel Bilgiler

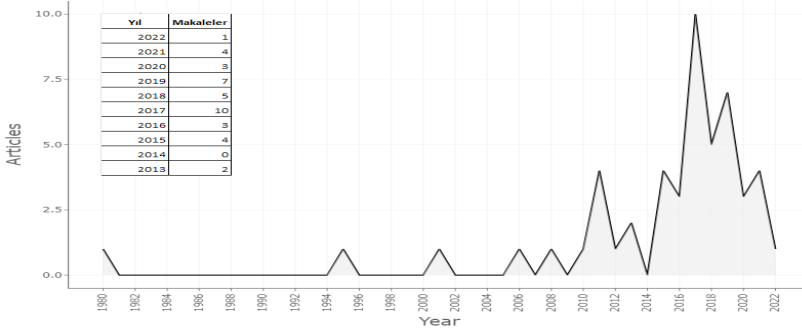
Açıklama	Sonuçlar
VERİ HAKKINDA ANA BİLGİLER	
Zaman Aralığı	1980:2022
Kaynaklar (Dergiler, Kitaplar vb.)	32
Yayınlr	50
Yıllık büyüme oranı %	0
Yıllık Ortalama Yayın Sayısı	8,02
Yayın Başına Ortalama Alıntı Sayısı	3,12
Referanslar	1634
DOKÜMAN İÇERİKLERİ	
Anahtar kelimeler plus (ID)	11
Yazarın Anahtar Kelimeleri (Toplam)	216
YAZARLAR	
Yazarlar	59
Tek yazarlı yayınların yazar sayısı	26
YAZARLARIN İŞBİRLİĞİ	
Tek yazarlı yayınlr	33
Yayın başına ortak yazarlı yayınlr	1,5
Uluslararası ortak yazarlık %	22

YAYIN/BELGE TÜRÜ	
Makale	38
Kitap bölümü	6
Editoryal çalışma	1
Bildiri	5

Bilimsel çalışmaların 1980-2022 zaman evresinde yıllara göre yayımlanma oranları Şekil 1’de sunulmaktadır. Buna ilişkin Türk dilleri üzerine yapılan yayınların yayımlanma oranının 2017 yılında en üst seviyeye çıktığı ve toplam yayın sayısının yarısından fazlasının son altı yılda yayımlandığı gözlenmektedir.

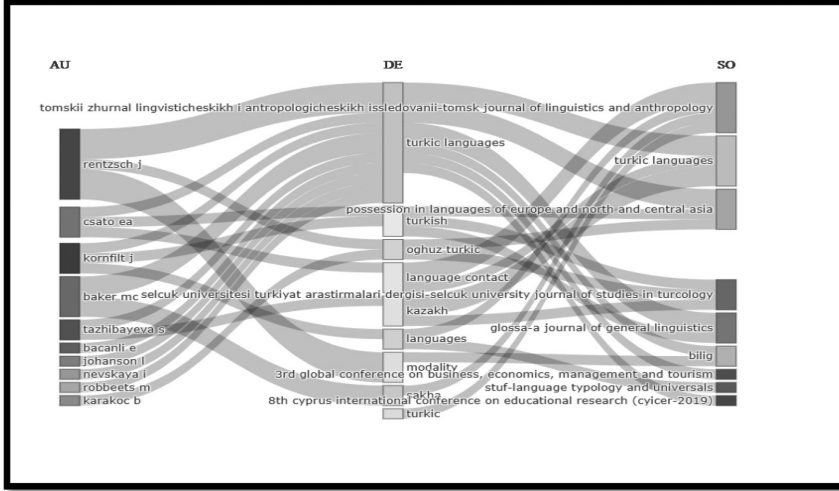
Şekil 1

Yayınların Yıllara Göre Dağılımı

Türk dilleri alanında yapılan çalışmalara en çok katkı sağlayan yazarlar, yazarların çalışmalarını en fazla yayımladığı dergiler ve bahse konu yazarların en çok kullandığı anahtar kelimeler arasındaki ilişki üç alan grafiği üzerinde Şekil 2’de sunulmaktadır. Üç alan grafiğinde sunulan değişkenler (yazarlar, anahtar kelimeler ve dergiler) arasındaki ilişki gri renkli bağlantı çizgileriyle görselleştirilmektedir. Grafikte mevcut olan dikdörtgenlerin boyutu değişkenlerin birbirleriyle bağlantılı birçok yayın olduğunu işaret etmektedir. Üç alan grafiğinin sol tarafında yazarların adları, orta kısımda anahtar kelimeler ve sağ tarafta da dergilerin adları yer almaktadır. Buna göre sol taraftaki yazarların adını gösteren ilk değişke yorumlandığında bu kısımda 10 farklı yazarın adının listelendiği ve en fazla yayın yapan araştırmacıların da Julian Rentzsch, Éva Á. Csató Johanson, Jaklin Kornfilt olduğu görülmektedir. Julian Rentzsch’in çalışma konularının “Turkic languages (Türk dilleri), modality (kiplik), Oghuz turkic (Oğuz Türkçesi)”; Éva Á. Csató Johanson’un “Turkic languages (Türk dilleri), Turkish (Türkiye Türkçesi), language contact (dil teması) ve Jaklin Kornfilt’in “Turkic languages (Türk dilleri), Turkish (Türkiye Türkçesi), languages (diller)” olduğu dikkat çekmektedir.

Şekil 2
Yazarlar, Anahtar Kelimeler ve Dergiler Arasındaki İlişkinin
Üç Alan Grafiği ile (Sankey Diagramı) Gösterimi

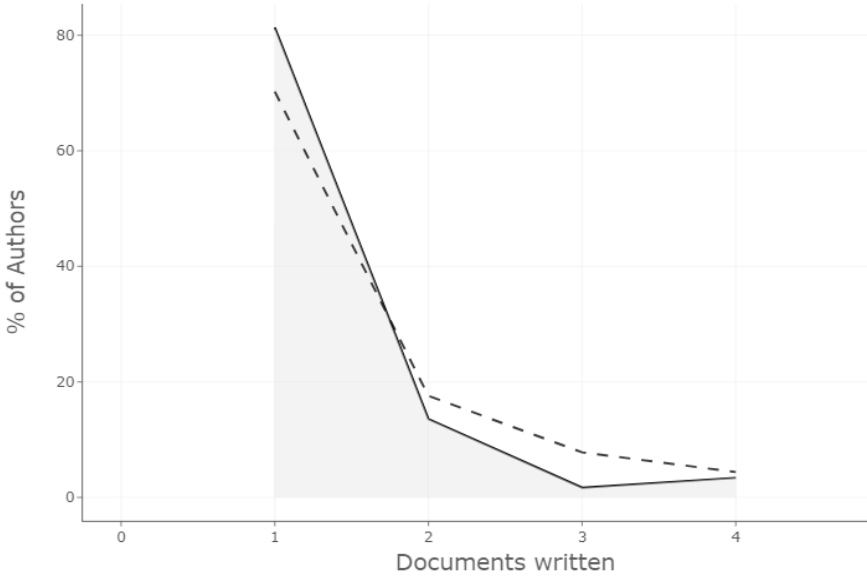

Şekil 2’de sunulan üç alan grafiğinin orta kısmında en sık kullanılan anahtar kelimeler gösterilmektedir. Bunların içinde en sık kullanılan anahtar kelimelerin “Turkic languages (Türk dilleri), Turkish (Türkiye Türkçesi), Oghuz turkic (Oğuz Türkçesi), language contact (dil teması), kazakh (Kazak Türkçesi), languages (diller), modality (kiplik), Turkic (Türk / Türkçe)” olduğu görülmektedir. Üç alan grafiğinin sağ bölümünde ise Türk dilleri çalışmalarının en çok yayımlandığı dergiler listelenmektedir. Bu bağlamda konuyla ilgili en çok yayın yapılan derginin “Tomskii zhurnal lingvisticheskikh i antropologicheskikh issledovanii-tomsk journal of linguistics and anthropology” olduğu dikkat çekmektedir. Bu dergiden sonra “Turkic languages”, “Possession in languages of europe and north and central asia”, “Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi – selcuk university journal of studies in turcology”, “Glossa-a journal of general linguistics”, “Bilig” ve “Stuf-language typology and universals” gelmektedir. En çok yayın yapılan dergiler ile anahtar kelimeler arasındaki ilişki yorumlandığında, en çok yayın yapılan dergi “Tomskii zhurnal lingvisticheskikh i antropologicheskikh issledovanii-tomsk journal of linguistics and anthropology”de yayımlanan çalışmalarda sık kullanılan kelimelerin “language contact (dil teması), languages (diller), sakha (Saha / Yakut Türkçesi), Turkic (Türk / Türkçe)” olduğu görülmektedir. En çok yayın yapılan ikinci dergi olan Turkic Languages’te sık kullanılan kelimelerin “Turkic languages (Türk dilleri), language contact (dil teması), kazakh (Kazak Türkçesi)” olduğu görülmektedir. Son olarak da bu dergiler ile anahtar kelimeler arasındaki ilişkide “turkish (Türkiye Türkçesi), oghuz turkic (Oğuz Türkçesi), languages (diller), modality (kiplik)” anahtar kelimelerinin sıklıkla kullanıldığı tespit edilmektedir.

Lotka yasasına göre bilimsel üretkenlik dağılımı Şekil 3'te sunulmaktadır. Şekil 3'teki veriler değerlendirildiğinde, Türk dilleri konulu çalışma yapan araştırmacıların %81,4'ünün sadece bir yayın yaptığı görülmektedir. İki yayın yapan yazarların oranının ise %13,6 olduğu ve geriye kalan yaklaşık %5'lik kısımda ise araştırmacıların alana ilişkin 3 ile 4 arasında çalışma ürettiği anlaşılmaktadır. Lotka yasası, “iki yazı yazanın sayısı, bir yazı yazanın yaklaşık $1/4$ 'ü; üç yazı yazanın sayısı, bir yazı yazanın $1/9$ 'u; n sayıda yazı yazanın sayısı ise bir yazı yazanın yaklaşık $1/n^2$ 'si kadardır ve yazı yazanlar içinde bir yazı yazanın oranı, yaklaşık %60'tır”.¹¹ Bu bağlamda Türk dilleri üzerine yapılan çalışmalar Lotka yasasına göre yetersiz görünmektedir.

Şekil 3

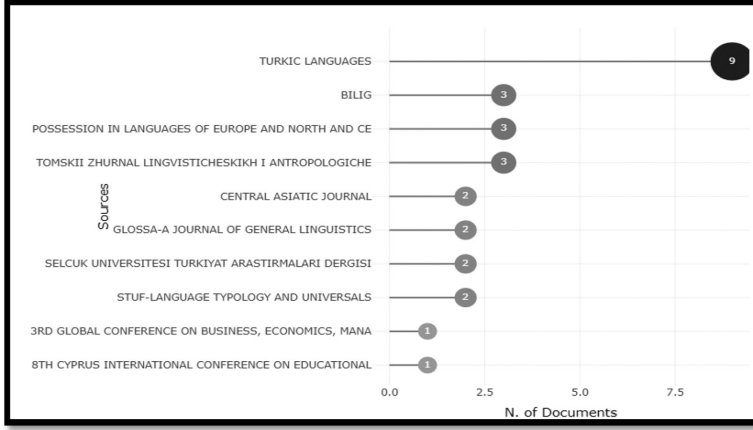
Lotka Yasasına Göre Bilimsel Üretkenlik Dağılımı

Şekil 4'te Türk dilleri konusuyla ilişkili dergilerin yayın sayıları sunulmaktadır. Buradaki verilere göre yayın sayısı aralığının 0 ile 9 arasında olduğu ve en fazla konuyla bağlantılı yayın yapılan derginin 9 yayın sayısı ile “Turkic Languages” adlı dergi olduğu, bu dergiye en yakın sayıda yayın yapan 3 adet dergi olduğu ve bu dergilerin de üçer yayın yaptığı görülmektedir: “Bilig, Possession in languages of europe and north and central asia, Tomskii zhurnal lingvisticheskikh i antropologicheskikh issledovaniy-tomsk journal of linguistics and anthropology.”

¹¹ A. Lotka, “The Frequency distribution of scientific productivity”, *Journal of the Washington Academy of Sciences*, 16 (12), 1926, p. 323.

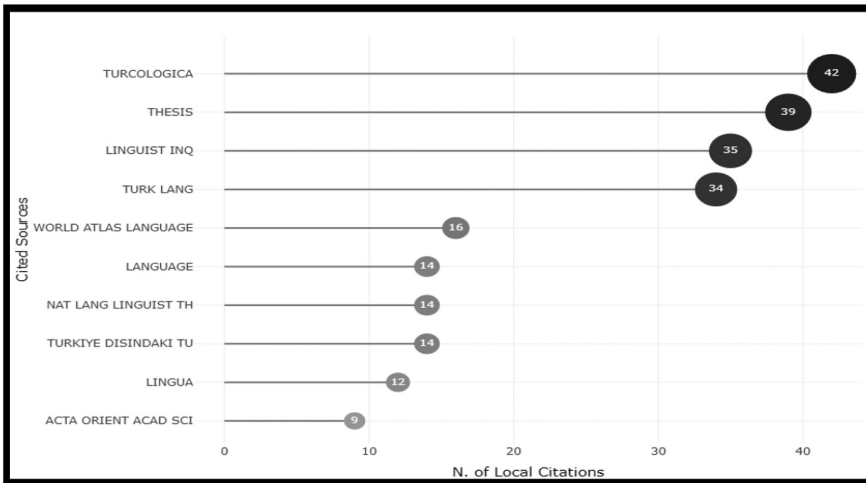
Şekil 4
En İlgili Kaynaklar

Türk dilleri çalışmalarında en ilgili kaynaklar Şekil 5'te sunulmaktadır. Burada başvurulan kaynak çalışmaların en çok yayımlandığı dergiler ve atıf sayıları yer almaktadır. Söz konusu çalışmaların alanyazın taramasında en çok başvurulan kaynak derginin 42 atıfıla “Turcologica” adındaki dergi olduğu, bu dergiden sonra 39 atıfıla “Thesis” adlı dergi olduğu göze çarpmaktadır. Şekil 4'teki veriler ile Şekil 5'teki veriler kıyaslandığında Türk dilleri çalışmalarının en çok yayımlandığı dergiler ile kaynak yayınların bulunduğu dergilerin sıralama açısından farklılaştığı tespit edilmektedir.

Şekil 5

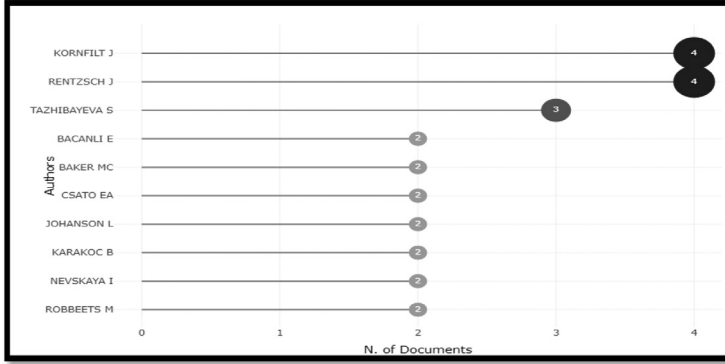
Kaynakçalara Göre En Çok Atıf Alan Çalışmaların Yayımlandığı Kaynaklar

Şekil 6'da Türk dilleri çalışmalarına yönelik en ilgili 10 yazar bilgileri listelenmektedir. Burada sunulan bilgiler değerlendirildiğinde 4'er yayınlı Jaklin Kornfilt, Julian Rentzsch ve üçer yayınlı da Saule Tazhibayeva konuya ilişkin en fazla yayını yapan araştırmacılar olarak belirlenmektedir.

Şekil 6

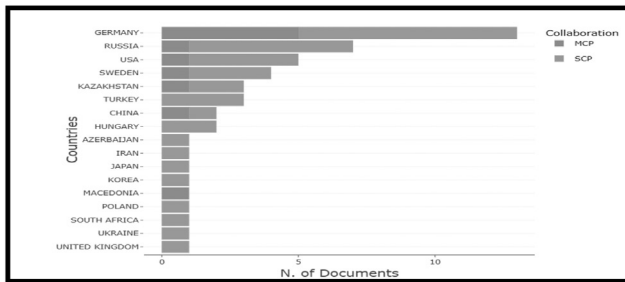
Konuya Göre En İlgili Yazarlar

Şekil 7'de Türk dilleri üzerine yapılan çalışmaların sorumlu yazarlarının ülkelerine göre yayın dağılımları sunulmaktadır. Tespit edilen verilerden hareketle, en çok yayını yapan 18 ülke Şekil 7'de listelenmektedir. Bu ülkelerin yayın sayılarının 0 ile 13 arasında olduğu grafikte görülmektedir. Birinci sırada Almanya (13 yayımlanmış çalışmayla) ve ikinci sırada Rusya (7 yayımlanmış çalışmayla) bulunmaktadır. Grafikte iki farklı renk bulunmaktadır. Bu renkler yayını sayılarını ifade etmektedir. Öyle ki, grafikteki "kırmızı" renk birden fazla ülkeden yazarı olan yayınları yansıtırken, "turkuaz" renk ise tek ülkeden yazar(lar)a sahip olan yayınları göstermektedir. Bu verilere göre birden fazla ülkenin iş birliği içerisinde hazırladığı çalışmaların da en fazla olduğu ülkelerin Almanya ve Rusya olduğu görülmektedir.

Şekil 7

Sorumlu Yazarların Ülkelerine Göre Yayın Dağılımları

Web of Science (WoS)'ta taranan Türk dilleri *yayınlarnın anahtar kelimeleri, başlıkları ve özetlerinde* kullanılan en sık kelimelerin karşılaştırılması Tablo 2'de gösterilmektedir. Aşağıdaki tablonun sol sütununda dergilerde yayımlanmış 50 çalışmada geçen 215 farklı anahtar kelimedenden en sık kullanılan 20 anahtar kelime sunulmaktadır. Tablonun orta sütununda ise söz konusu 50 çalışmanın başlıklarında geçen kelimeler ve bu kelimelerin kullanım sıklıkları verilmektedir. Başlıklarda toplamda 212 farklı kelimenin kullanıldığı tespit edilmişken aşağıdaki tabloda en sık kullanılan 20 anahtar kelime gösterilmektedir. Sağ sütunda ise araştırmaya konu olan 50 çalışmanın özetlerinde kullanılan kelimeler ve kullanım sıklıkları gösterilmektedir. Tablo incelendiğinde çalışmaya konu olan 50 yayının “Yayınlarnın Anahtar Kelimeleri”nde en sık kullanılan üç kelimenin şu şekilde olduğu tespit edilmektedir: 21 kez “turkic languages”, 5 kez “languages” ve yine 5 kez “turkic”. “Başlıklar”da en sık kullanılan üç kelime ise şu şekildedir: 23 kez “turkic”, 19 kez “languages” ve 7 kez “turkish”. “Özetler”de ise en sık kullanılan üç kelime şöyledir: 126 kez “languages”; 102 kez “turkic” ve 53 kez “language”.

Tablo 2

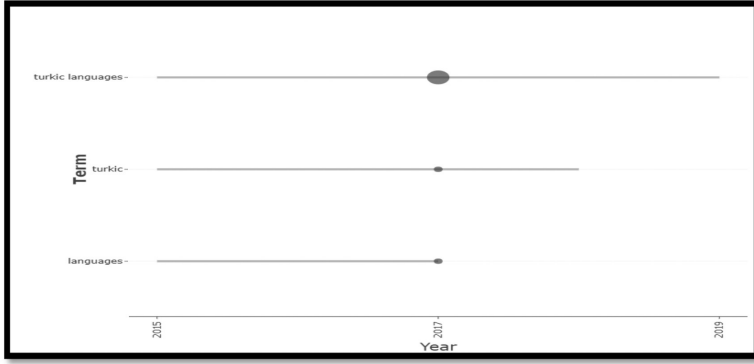
Yayınlarnın Anahtar Kelimelerinde, Başlıklarda ve Özetlerde
En Sık Kelimelerin Karşılaştırılması

Yayınlarnın Anahtar Kelimeleri		Başlıklar		Özetlerde	
Kelimeler	Sıklık	Kelimeler	Sıklık	Kelimeler	Sıklık
turkic languages	21	turkic	23	languages	126
languages	5	languages	19	turkic	102
turkic	5	turkish	7	language	53
kazakh	4	kazakh	5	clauses	33
language contact	4	oghuz	4	turkish	30
turkish	4	constructions	3	constructions	28
modality	3	language	3	paper	27
oghuz turkic	3	modality	3	linguistic	22
sakha	3	perspective	3	study	21
semantics	3	sakha	3	article	18
variation	3	semantic	3	names	18
anthroponymy	2	anthroponyms	2	marker	16
clause	2	aspects	2	marking	16
complement clause	2	causative	2	tatar	16
complementation	2	clauses	2	types	16
differential object marking	2	comparative	2	words	16
etymology	2	compounds	2	based	15
grammaticalisation	2	dolgan	2	chuvash	15
kipchak turkic	2	english	2	markers	15
language contacts	2	finiteness	2	semantic	15

Türk dilleri araştırmalarında *ilgili yayınların yazarlarının anahtar kelimelerine ve yıllara göre trend topik* araştırma konularının neler olduğu Şekil 8’de verilmektedir. Şekil 8’de sunulan verilerden hareketle trend topik konularının belirlenmesinde 2015 -2019 yılları arasında yayınlanan çalışmalar dikkat çekmektedir. Söz konusu yıllar arasında 3 trend topik araştırma konusunun oluşturulduğu görülmektedir. Grafikte göze çarpan dairelerin büyüklüğü yayın sayısı ile doğru orantılı olup söz konusu tema ile ilgili yayın sayısı arttıkça dairenin büyüklüğü de artmaktadır.

Şekil 8

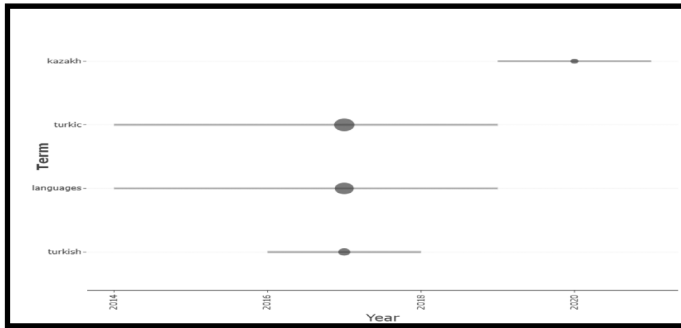
İlgili Yayınların Yazarlarının Anahtar Kelimelerine ve Yıllara Göre Trend Topikler

2017 yılında “turkic languages (Türk dilleri), turkic (Türk / Türkçe), languages (diller)” çalışmaları yapıldığı görülmektedir. Şekil 9 incelendiğinde *ilgili yayınların başlıklarına ve yıllara göre trend topik* konularının tespitinde 2014-2021 yılları arasında yayınlanan çalışmaların dikkate alındığı ve toplam 4 trend topik araştırma konusunun ağırlık kazandığı görülmektedir. 2014-2019 yılları arasında “turkic (Türk/Türkçe), languages (diller)” çalışmaları yapılırken, 2016-2018 yılları arasında “turkish (Türkiye Türkçesi)” ve 2019-2021 yılları arasında “kazakh (Kazak Türkçesi)” konusu olduğu göze çarpmaktadır.

Şekil 9

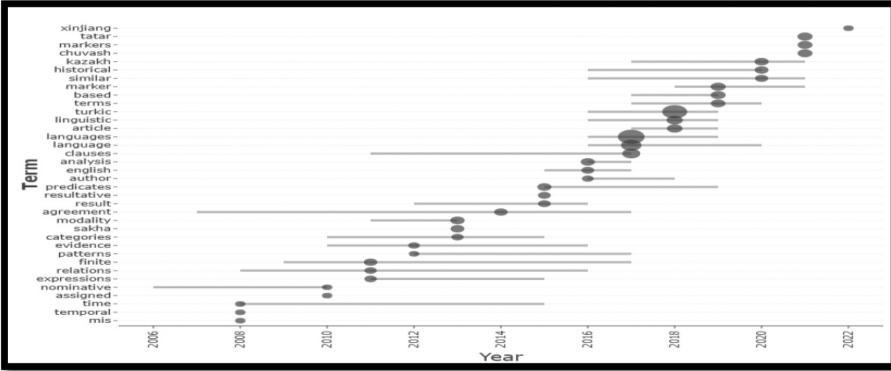
İlgili Yayınların Başlıklarına ve Yıllara Göre Trend Topikler

Şekil 10 incelendiğinde ilgili yayınların özetlerine ve yıllara göre trend topik konularının tespitinde 2006 -2022 yılları arasında yayınlanan çalışmaların dikkate alındığı ve toplam 36 trend topik araştırma konusu tespit edilmiştir. 2016-2019 yılları arasında “languages (diller), turkic (Türk / Türkçe)” çalışmaları yapılırken, 2016-2020 yılları arasında “language (dil)” ve 2011-2017 yılları arasında “clauses (cümleler)” konusu olduğu gözle çarpmaktadır.

Şekil 10

İlgili Yayınların Özetlerine ve Yıllara Göre Trend Topikler

Türk dilleri üzerine yapılan çalışmaların yazar anahtar kelimelerine ilişkin kelime bulutları Şekil 11’de gösterilmektedir. Şekil 11’de ilgili değişkende en büyük puntuyla en sık kullanılan kelime verilirken; en küçük puntuyla ise en az tekrar eden kelime gösterilmektedir. Ek olarak anahtar kelimelere ilişkin kelime bulutu ile ilgili değişken içerisinde en sık tekrar eden 50 kelime gösterilmektedir.

Şekil 11

Anahtar Kelimelere İlişkin Kelime Bulutları

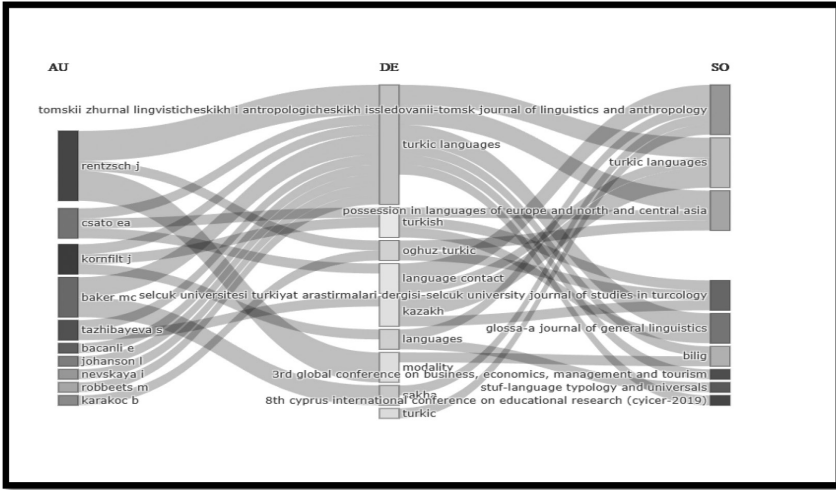

Türk dilleri çalışmalarında en sık tekrar eden *anahtar kelimelere ilişkin kelime bulutu* kapsamında *turkic languages* teriminin en çok tekrar eden kelime(ler) olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer en çok tekrar eden kelime(ler) sırasıyla şu şekildedir: *languages*, *turkic*, *kazakh*, *language contact*, *turkish*, *modality*, *oghuz turkic*, *sakha*, *semantics*.

Türk dilleri çalışmalarının *anahtar kelimelerine eşdizimlilik ağı* şekil 12'de verilmiştir. Söz konusu görselde anahtar kelimelerin birbirlerine yakınlığına göre kümelendiği görülmektedir. Bu görseldeki daire şekilleri ise söz konusu anahtar kelimenin geçtiği yayın sayısının miktarını temsil etmektedir. Görselde göze çarpan dairelerin büyüklüğü söz konusu anahtar kelimenin kullanıldığı yayın sayısı ile doğru orantılıdır.

Şekil 12

Çalışmaların Anahtar Kelimelerine Dayalı Eşdizimlilik Ağı

Şekil 12'de yer alan görselde anahtar kelimelerin birbirine olan yakınlığına göre 4 farklı kümelenme dikkat çekmektedir. Bu kümelerden en büyüğünün *turkic languages* (Türk dilleri) kavramı etrafında olduğu, ikinci büyük kümenin *turkish* (Türkiye Türkçesi) kavramı etrafında olduğu görülmektedir. Diğer kümelenmeler ise şu şekildedir: *languages* (diller), *modality* (kiplik).

Türk dilleri konulu çalışmalarda uluslararası bilim dünyasında en fazla atıf almış yayınlar tablo 3'te sunulmaktadır. Bu kısımda en çok atıf almış ilk 10 çalışma alttaki tabloda verilmektedir.

Tablo 3

En Çok Atıf Alan Çalışmalar

Yayınlar	Toplam Atıf	Atıf /Yıl
Mark C. Baker, N. Vinokurova, “Two modalities of case assignment: case in Sakha”, <i>Nat Lang Linguist Theory</i> , 28, 2010, pp. 593-642.	85	6,07
Mark C. Baker, “Degrees of nominalization: Clause-like constituents in Sakha”, <i>Lingua</i> , Volume 121, Issue 7, 2011, pp. 1164-1193.	13	1,00
K. von Heusinger & Jaklin Kornfilt, “Partitivity and case marking in Turkish and related languages”, <i>Glossa: a journal of general linguistics</i> , 2017, 2(1): 20.	9	1,29
E. Bacanlı, “Türkiye Türkçesindeki -miş Ekinin Dolaylılık ve Dolaylılık-Dışı Kullanımlarında Zamansal Atıf”, <i>Bilgi</i> , (44), 2008, s. 1-24 .	5	0,31
Jaklin Kornfilt, “On the syntax and morphology of clausal complements and adjuncts in the Turkic languages”, <i>Aspects of Typology and Universals</i> , edited by Walter Bisang, Berlin: Akademie Verlag, 2001, pp. 63-82.	4	0,17
Carola Trips and Jaklin Kornfilt, “Typological aspects of phrasal compounds in English, German, Turkish and Turkic”, <i>STUF - Language Typology and Universals</i> , vol. 68, no. 3, 2015, pp. 281-321.	4	0,44
N. Dobrushina, “Contact-induced usages of volitional moods in East Caucasian languages”, <i>International Journal of Bilingualism</i> , 21(5), 2017, pp. 559-583.	3	0,43
A. McKenzie & G. Eziz & T. Major, “Latent homomorphism and content satisfaction: The double life of Turkic auxiliary -(i)p bol-”, <i>Glossa: a journal of general linguistics</i> , 2018, 3(1): 47.	3	0,50
Eyüp Bacanlı, “Inflectional suppletion in Turkic languages”, <i>Folia Linguistica Historica</i> , vol. 45, no. Historica-vol-32, 2011, pp. 1-41.	2	0,15
C. L. Däbritz, “Predicative Possession in Dolgan”, <i>Tomsk Journal of Linguistics and Anthropology</i> , Issue 2 (20), 2018, pp. 29-38.	2	0,33

Tablo 3 incelendiğinde, uluslararası bilim dünyasında en fazla atıf almış çalışmanın M. C. Baker ve N. Vinokurova tarafından “Two modalities of case assignment: case in Sakha” adıyla 2010 yılında *Nat Lang Linguist Theory* adlı derginin 28. sayısında yayımladıkları makale olduğu görülmektedir.

Bu noktada uluslararası bilim dünyasında en çok atıf almış yayınlarla şekil 6'da listelenmiş olan *konuya göre en ilgili yazarlar* sıralamasının farklı olduğu, *konuya göre en ilgili yazarlar* sıralamasında en üste olan yazarların (dörder yayınlı Jaklin Kornfilt, Julian Rentzsch ve üçer yayınlı da Saule Tazhibayeva) en çok atıf alan yazarlar olmadığı sonucuna varılmıştır. Bununla ilgili olarak *konuya göre en ilgili yazarlar* sıralamasında ilk 10'a girmiş yazarların birbirleriyle ortak birden fazla yayınlarının olması bu durumu izah etmektedir.

Değerlendirme

Türk dilleri üzerine yapılan akademik araştırmaların geçmişten günümüze nasıl geliştiğini irdelemek ve bu araştırmaların yapısını belirlemek için yapılan bu çalışmada, Clarivate Analytics şirketine ait Web of Science (WoS) veri tabanından çekilen ve 1980-2022 zaman evresinde yayımlanmış 50 yayın değerlendirilmiştir. Web of Science (WoS) veri tabanında "*Turkic languages* (Türk dilleri)" anahtar kelimesi ile yapılan tarama neticesinde yapılan bibliyometrik analiz çalışmasının verileri şu şekildedir:

- Toplam 50 çalışma (38 makale, 6 kitap bölümü, 1 editöryal çalışma ve 5 bildiri) yayımlanmıştır.
- Söz konusu yayınlar 59 araştırmacı tarafından üretilmiş ve bu yazarlardan 26'sı tek yazarlı, 29'u ise çalışmalarını çok yazarlı olarak hazırlamışlardır.
- Türk dilleri üzerine yapılan yayınların yayımlanma oranı 2017 yılında en üst seviyeye çıkmıştır.
- Türk dilleri konulu çalışma yapan araştırmacıların %81,4'ünün sadece bir yayın yaptığı; iki yayın yapan yazarların oranının ise %13,6 olduğu ve geriye kalan yaklaşık %5'lik kısımda ise araştırmacıların alana ilişkin 3 ile 4 arasında çalışma ürettiği tespit edilmiştir.
- Türk dilleri alanında yayımlanan çalışmalar yazarlarının ülkeleri açısından incelendiğinde Almanya ve Rusya'nın en fazla yayın sayısına ulaştığı belirlenmiştir.
- Türk dilleri alanında en fazla yayım yapan dergiler sırasıyla şu şekildedir: "*Turkic Languages*" (9 yayınlı), "*Bilig*" (3 yayınlı), "*Possession in languages of europe and north and central asia*" (3 yayınlı), "*Tomskii zhurnal lingvistikikh i antropologicheskikh issledovaniy-tomsk journal of linguistics and anthropology*" (3 yayınlı).
- Türk dilleri çalışmalarında başvurulan kaynak çalışmaların en çok yayımlandığı dergiler ve atıf sayılarına bakıldığında alanyazın taramasında en çok başvurulan kaynak derginin 42 atıfla "*Turcologica*" olduğu, bu dergiden sonra 39 atıfla "*Thesis*" adlı derginin geldiği göze çarpmaktadır. Türk dilleri çalışmalarının en çok yayımlandığı dergiler ile kaynak yayınların bulunduğu dergilerin sıralama açısından farklılaştığı tespit edilmektedir.
- Türk dilleri araştırmalarında *ilgili yayınların yazarlarının anahtar kelimelerine ve yıllara göre trend topik* araştırma konularının neler olduğunun tespitinde 2015-2019 yılları arasında yayınlanan çalışmaların dikkate

alındığı ve toplam 3 trend topik araştırma konusunun ortaya konduğu görülmektedir: “Turkic languages (Türk dilleri), Turkic (Türk / Türkçe), languages (diller)”.

- Türk dilleri çalışmalarında en sık tekrar eden *anahtar kelimelere ilişkin kelime bulutu* kapsamında *turkic languages* teriminin en çok tekrar eden kelime(ler) olarak karşımıza çıkmaktadır.
- Türk dilleri çalışmalarında uluslararası bilim dünyasında en fazla atfı almış çalışmanın M. C. Baker ve N. Vinokurova tarafından “Two modalities of case assignment: case in Sakha” adıyla 2010 yılında *Nat Lang Linguist Theory* adlı derginin 28. sayısında yayımladıkları makale olduğu görülmektedir.

Web of Science (WoS) veri tabanında “Turkic languages (Türk dilleri)” anahtar kelimesiyle yapılan tarama neticesinde Dil ve Dilbilim (Language & Linguistics) ile ilgili çalışmaların ilgili zaman evresinde çok az olduğu görülmektedir. Ortaya çıkan bu durum Türk dilleri üzerine yapılan çalışmaların yayımlandığı dergilerin Web of Science (WoS) veri tabanında dizinlenmesinin az olması ile ilgilidir. Buna göre de “Türk dilleri” alanında, alanyazında bibliyometrik analiz çalışması için Web of Science (WoS) veri tabanı yeterli görünmemektedir.

KAYNAKÇA

- BOYACK, K., KLAVANS, R., BÖRNER, K., “Mapping the backbone of science”, *Scientometrics* 64, 2005, pp. 351-374.
- COBO M. J., LÓPEZ-HERRERA A. G., HERRERA-VIEDMA E, HERRERA F., “Science mapping software tools: Review, analysis, and cooperative study among tools”, *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 62, 2011, pp. 1382-1402.
- COBO, M. J., LÓPEZ-HERRERA, A. G., HERRERA-VIEDMA, E., & HERRERA, F., “An approach for detecting, quantifying, and visualizing the evolution of a research field: A practical application to the Fuzzy Sets Theory field”, *Journal of Informetrics*, 5 (1), 2011, 146-166.
- GARFIELD, E., “Citation indexes for science: A new dimension in documentation through association of ideas”, *Science*, 122, 1955, 108-111.
- JOHANSON, Lars, *Turkic (Cambridge Language Surveys)*, Cambridge University Press, Cambridge, 2021.
- LOTKA, A. “The Frequency distribution of scientific productivity”, *Journal of the Washington Academy of Sciences*, 16 (12), 1926, pp. 317-323.
- MORAL-MUÑOZ, José A., Herrera-Viedma, Enrique, Santisteban-Espejo, Antonio, Cobo, Manuel J., “Software tools for conducting bibliometric analysis in science: An up-to-date review”, *Profesional De La información*, 29(1), 2020, pp. 1-20.
- ZUPÍC, I., ČATER, T., “Bibliometric methods in management and organization”, *Organizational Research Methods*, 18(3), 2015, 429-472.

Extended Abstract

A Bibliometric Evaluation Of Studies On “Turkish Languages” According To Web Of Science (WoS) Database

In this study, academic publications on “Turkic languages” in the Web of Science (WoS) database will be examined in terms of bibliometric variables. It is considered that it would be useful to perform a bibliometric analysis in order to determine the current status of the publications on Turkic languages in the literature, and to see the diversity of the studies related to the term in question and to see the highlights. However, the diversity of the studies carried out in the field of Turkic languages and the subject, year, institutions, keywords, authors, citations, etc. of this diversity. Numerical analysis in terms of dialects will show the structure of Turkic language studies and its appearance from the past to the present.

In this study, bibliometric analysis method was applied. The study is limited to the publications in the Web of Science (WoS) database within the scope of Science Citation Index Expanded (SCIE) and Social Sciences Citation Index (SSCI).

In the study, it is aimed to make a bibliometric analysis of academic studies on Turkic languages, to benefit the field of Turkic languages with the determined data, to present developments in the field from past to present for researchers working in the field and to gain perspective on future studies.

In this direction, answers to the following questions were sought in the study:

1. What is the numerical distribution of academic publications on Turkic languages by years?
2. Which countries are the strongest in the production of publications in academic studies on Turkic languages?
3. Who are the authors who have published the most in the field of Turkic languages?
4. What are the authorship (single or multiple authorship) status of publications on the subject of Turkic languages?
5. What are the most frequently used keywords in publications on the subject of Turkic languages?
6. What trend has the study subjects in the field of Turkic languages followed over the years?
7. What is the publication type distribution of academic publications on Turkic languages?
8. Which journals are popular in academic research on Turkic languages?
9. What are the citation numbers of academic publications on Turkic languages?

In the field of “Turkic languages”, it has been determined that there is no bibliometric analysis study in the literature. In this respect, the fact that such a study has not been conducted in the field increases the importance of the research.

Detected data, via R Studio’s Biblioshiny package, 1980-2022 Time Phase Basics; *Representation of the Relationship Between Authors, Keywords and Journals with Three Area Graphs (Sankey Diagram)*; *Distribution of Scientific Productivity According to Lotka’s Law*; *Most Relevant Resources*; *Sources of Most Cited Studies by Bibliography*; *Most Relevant Authors by Subject*; *Distribution of Publications by Corresponding Author Countries*; *Comparison of Most Frequent Words in Keywords, Titles and Abstracts of Publications*; *Trending Topics by Authors’ Keywords and Years of Related Publications*; *Trend Topics by Titles and Years of Related Publications*; *Abstracts of Related Publications and Trending Topics by Years*; *Word Clouds for Keywords*; *Collocation Network Based on Keywords of Studies*; *It was examined according to variables such as Most Cited Studies.*

In this study, which was carried out to examine how the studies on Turkic languages have developed from the past to the present and to determine the structure of these studies, the data obtained from the Web of Science (WoS) database of the Clarivate Analytics company, which includes scientific publications with high impact factor in the scientific world, and between 1980-2022. 50 studies published in the phase of the study were evaluated. The publications in the aforementioned database were searched with the keyword “Turkic languages”, and the findings as a result of the aforementioned search were analyzed with the bibliometric analysis method. As a result of the scanning, it was determined that 38 of these publications were articles, 6 of them were book chapters, 1 of them were editorial studies and 5 of them were papers. It has been witnessed that the publications in question were produced by 59 researchers, 26 of these authors published their studies as a single author, and 29 of them prepared their studies with multiple authors.

It is observed that the publication rate of publications on Turkic languages reached the highest level in 2017 and more than half of the total number of publications was published in the last six years. It is seen that 81.4% of the researchers working on Turkic languages made only one publication. It is understood that the rate of authors who make two publications is 13.6%, and the remaining 5% of the researchers produce between 3 and 4 studies on the field. In this context, studies on Turkic languages seem insufficient according to Lotka law.

When the studies published in the field of Turkic languages are examined in terms of the countries of their authors, it is seen that Germany and Russia have the highest number of publications.

While it is seen that the magazine with the highest number of publications in the field of Turkic languages is the magazine named “Turkic Languages” with 9 publications, it is seen that there are 3 magazines that publish the closest number of publications to this magazine and these magazines have three publications each: “Bilig, Possession in languages of Europe and North and Central Asia, Tomskii zhurnal lingvisticheskikh i antropologicheskikh issledovaniï-tomsk journal of linguistics and anthropology”.

When we look at the journals in which the reference studies referenced in Turkic languages studies are published the most and the number of citations, it is striking that the most referenced journal in the literature review is the journal named “Turcologica” with 42 references, and the journal named “Thesis” with 39 citations after this journal. It is determined that the journals in which Turkic language studies are published the most and the journals in which the source publications are found differ in terms of ranking.

It is seen that the studies published between 2015-2019 are taken into account in determining the trend topic research topics according to the keywords of the authors of the related publications and the years in Turkic language research, and a total of 3 trend topic research topics are revealed: “Turkic languages, Turkic, languages”.

In the context of the word cloud regarding the most recurring keywords in Turkic languages studies, the term of “Turkic languages” appears as the most recurring word(s).

It is seen that the most cited work in the international scientific world in Turkic languages studies is the article published by M. C. Baker and N. Vinokurova under the name “Two modalities of case assignment: case in Sakha” in the 28th issue of the journal *Nat Lang Linguist Theory* in 2010.